

УДК 7.05:621.798.1]:502

Глінська Вікторія Олександрівна, студентка кафедри дизайну

Гаркін Петро Володимирович, старший викладач кафедри дизайну

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Київ, Україна

ЕКОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД У РОЗРОБЦІ ПАКОВАННЯ ПАРФУМЕРНОЇ ПРОДУКЦІЇ ЯК СКЛАДОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Анотація. У тезах розглянуто підходи до підвищення екологічності пакування у парфумерній індустрії в умовах зростання екологічних вимог та змін у законодавстві. Проаналізовано вплив розповсюджених матеріалів на навколишнє середовище та запропоновано основні методи для зменшення негативної дії. Розглянуто трансформацію матеріалів, зокрема використання альтернативних біорозкладних елементів, оптимізацію графічного дизайну, впровадження циркулярної системи та цифрових технологій.

Ключові слова: графічний дизайн, екологічне пакування, біорозкладні матеріали, парфумерія, сталий розвиток.

Вступ. Світова індустрія парфумерії щорічно виробляє мільйони тонн пластику. Це становить загрозу для екології планети, адже з нього приблизно десята частина потрапляє до сміттєпереробних станцій, а решта опиняється на звалищах або у водоймах [1]. Описана ситуація зумовлює глобальне потепління, провокує пожежі та призводить до виявлення мікропластику в тканинах живих організмів. Європейський Союз, як і Україна, впроваджує більш жорсткі вимоги до виготовлення пакування та використання пластику в ньому, що набувають чинності у 2030 році та мають на меті покращити ситуацію [4].

Вплив елементів дизайну на сприйняття продукту як екологічного представлено у науковій статті Є. К. Перрет, А. Гомес Веласкес та О. Мен. К. Д'Арпіціо, М. Капелліні, А. Ізабелла та Ф. Караменті досліджують парадокс сталого розвитку та способи його подолання, а також глобальні тренди преміум-сегменту. Вплив нових європейських норм для пакування висвітлено у публікації А. Нанн.

Попри наявність окремих досліджень, відсутнє узагальнення щодо екологічних підходів у розробці пакування. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю екологічної трансформації пакування. Метою дослідження є упорядкування сучасних тенденцій екологічних підходів до парфумерного пакування та визначення напрямків їх впровадження на практиці.

Виклад основного матеріалу. Аналіз сучасних тенденцій та інноваційних матеріалів у дизайні пакування дозволяє виокремити підхід до трансформації та подолання парадоксу сталого розвитку. Зазначений конфлікт відбувається між усталеним поняттям розкішного пакування та необхідністю збереження екології планети. Історично поняття розкоші у парфумерії базувалося саме на надмірності. Атрибутами преміального продукту є важкі металеві кришки, великі подарункові коробки, фольгування тощо. З іншого боку, сталий розвиток вимагає протилежного: мінімізації підходів, збереження ресурсів та здатності до переробки[5].

За результатами дослідження окреслено напрями, через які можна впровадити екологічний підхід у парфумерній індустрії. Першим із них є трансформація матеріалів та впровадження циркулярної системи використання продукції. Для більшості споживачів саме матеріали флакону, кришки та упаковки стають екомаркером. Зокрема, скло не потребує заміни, оскільки воно придатне до нескінченної переробки без втрати якості. Натомість пластик розкладається від ста до тисячі років. Альтернативою є застосування рослинного полімеру – біорозкладного матеріалу, що здатний повністю розкластися всього за п'ять місяців. Зовнішнє пакування, яке у парфумерії часто виготовляють з крейдованого паперу, можна замінити на міцелій. У природному середовищі він зникає за півтора місяці, адже зроблений з грибної тканини [1, 2]. Вищезгадане поняття циркулярної системи полягає у поширенні використання рефілів (слово «refill» походить з англійської мови та дослівно перекладається «наповнити повторно»). Тобто це ємність, якою можна наповнити флакон та уникнути пов-

торного виготовлення нового. Але циркулярна система охоплює також інший, більш екологічний метод. Наприклад, всесвітньо відомий бренд Louis Vuitton пропонує послугу поновлення аромату безпосередньо в стаціонарних магазинах. Таке рішення дозволяє обійтися без рефілів, та сильно зменшити рівень відходів.

Наступний метод – спрощення дизайну. Це не маркетингове рішення, від цього напряму залежить здатність бренду залишитися на ринку парфумерії. Відповідно до згаданого закону ЄС [6], вводяться жорсткі правила до створення пакування. Дизайнери мають розробити упаковку таким чином, аби її можна було розібрати на окремі деталі одного матеріалу та розсортувати до відповідних контейнерів. Тож в дизайні варто уникати склеювання металу та скла, надмірного використання металу в кришечках, та використання великих за розміром упаковок для маленьких флаконів. Частку невикористовуваного простору в подарункових коробках зменшують у два рази. Такі зміни найбільше стосуються селективної парфумерії та преміум-сегменту [3]. Процес спрощення також має стосуватися оптимізації графічного дизайну. Це передбачає відмову від візуальної надмірності на користь функціональності. Наприклад, оптимізація площі друку дозволить зменшити використання фарб, що зазвичай є токсичними, та паперу. Замість плашок (суцільного заповнення площі фарбою) можна використовувати акцидентну типографіку. Варто також уникати пластикового декору: замість фольгування, ламінування або УФ-лаку, що ускладнює процес переробки, можна застосовувати сліпе тиснення.

Останнім методом, проте не менш важливим для підвищення екологічності, є впровадження цифрової комунікації з клієнтом [1]. Підхід передбачає використання віртуальних цифрових паспортів продукції та інструкцій, які замінюють традиційні паперові вкладки та, в деяких випадках, дозволяють зменшити площу друкованої інформації на самому пакуванні. Це рішення дозволяє суттєво мінімізувати використання фарб та супутніх матеріалів, а також спростити оновлення даних без перевипуску фізичних носіїв. Технічно дане рішення можна реалізувати завдяки QR-коду, розміщеному на пакуванні. Скануючи такий код, можна дізнатися всю необхідну інформацію: склад, походження сировини, умови зберігання, варіанти утилізації тощо. Окрім QR-кодів можна використовувати NFC-чипи у кришках.

Висновки. Проведене дослідження доводить, що впровадження екологічного підходу у розробку пакування та подолання парадоксу сталого розвитку вимагає комплексної трансформації. Парфумерна індустрія, під впливом екологічних викликів та законів, поступово змінює підходи до розробки пакування. Заміна традиційних матеріалів на біорозкладні здатна зменшити негативний вплив на навколишнє середовище. Спрощення конструкцій підвищує здатність до сортування, а використання циркулярної системи скорочує обсяги відходів. Оптимізація графічного дизайну через зменшення візуальної насиченості та відмову від складного декору підвищує екологічність. QR-коди та NFC-чипи здатні частково замінити друковані матеріали, зберігаючи інформацію у цифровому форматі.

Список використаних джерел:

1. Future of perfume packaging: biodegradable innovations. Scento. URL: <https://www.scento.com/blog/future-perfume-packaging-biodegradable-innovations>
2. Jens K. Perret J. K., Gómez Velázquez A., Mehn A. Green cosmetics—the effects of package design on consumers' willingness-to-pay and sustainability perceptions. Sustainability. 2025. Т. 17, № 6. URL: <https://doi.org/10.3390/su17062581>
3. Luxury packaging: resolving the tension between creativity and impact / C. D'Arpizio та ін. Bain & Company. URL: <https://www.bain.com/insights/luxury-packaging-resolving-the-tension-between-creativity-and-impact-paper-and-packaging-report-2026/>
4. Packaging waste. Environment. URL: https://environment.ec.europa.eu/topics/waste-and-recycling/packaging-waste_en
5. Perfume packaging → term. Lifestyle → Sustainability Directory. URL: <https://lifestyle.sustainability-directory.com/term/perfume-packaging/>
6. The 2030 packaging shift: EU packaging and packaging waste regulation | signet. Signet. URL: <https://signetbranding.com/news/2030-packaging-shift-luxury-spirits-fragrance-ppwr/>